ಲಹರಿ ಸಂವಾದ

ಸಂಪುಟ : ೧೭ ಸಂಚಿಕೆ : ೬
ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೯೩೯, ಶ್ರೀ ಹೇಮಲಂಬಿ ನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ, ಭಾದ್ರಪದ-ಆಶ್ವಯುಜ

ಪುಟ ೧: ತಿಂಗಳ ಸುದ್ದಿ
ಪುಟ ೨: ಸಂಪಾಕೀಯ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಕಾನೂನು
ಪುಟ ೩: ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಂಗಳದಿಂದ, ಸುದ್ದಿ ಪುಟ ೪: ಲೇಖನ

ನವರಾತ್ರಿಯ ಹಾರ್ದಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ದಾಖಲೆ : 'ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಕಡ್ಡಾಯವಲ್ಲ'

ಪ್ರತಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ದಾಖಲೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಮೊದಲು ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮದ ಕಲಂ ೬೫ಬಿ ಪ್ರಕಾರದ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಕಡ್ಡಾಯ ಅಲ್ಲ, ಎಂದಿದೆ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿಳಂಬವಾಗಿ ಎತ್ತಿದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಿದೆ.

೧೮೭೨ರಷ್ಟು ಹಳೆಯ ಭಾರತೀಯ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮಕ್ಕೆ ೨೦೦೦ದ ಇಸ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದೆ ೨೧ರಂತೆ ಕೆಲ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ತರಲಾಯಿತು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಎಂದರೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಎಂದೂ ದಾಖಲೆ ಎಂದರೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ದಾಖಲೆ ಎಂದೂ ಪರಿಗಣಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಅದೇ ರೀತಿ ಮೂಲ ಕಲಂ ೬೫ಕ್ಕೆ ಕಲಂ ೬೫ಬಿ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಿ ಇಂತಹ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸಾಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಒದಗಿಸುವವರೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ತಿರುಚಲಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವನ್ನು ಮೂಲ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸಾಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಕಡ್ಡಾಯವೂ ಆಯಿತು.

ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದು: ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಇಲ್ಲದ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾಗ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ತಕರಾರು ಮಾಡದ ಆರೋಪಿ ಶಿಕ್ಷೆಗೊಳಗಾದ ನಂತರ ಅಪೀಲಿನಲ್ಲಿ ತಕರಾರು ಎತ್ತಬಹುದೆ?

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಪೀಠ ತನ್ನದೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಹಿಂದಿನ ಹಲವಾರು ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿತು. ೨೦೦೫ರ ನವಜೋತ್ ಸಂಧು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ದ್ವಿಸದಸ್ಯ

▶▶ ೩

೧೭ನೇ ವರ್ಷದ ಪ್ರಕಟಣೆ

ಡಿಕ್ರಿಯ ಜಾರಿ: ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸೀಮಿತ

'ಜಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಡಿಕ್ರಿಯ ಹಿಂದೆ ನೋಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ಅದು ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯವೂ ಅಲ್ಲ, ಹಾಗಾಗಿ ಡಿಕ್ರಿ ಸರಿಯೊ ತಪ್ಪೊ ನೋಡುವಂತಿಲ್ಲ', ಎಂದಿದೆ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ತನ್ನ ಇತ್ತೀಚಿನ ತೀರ್ಪೊಂದರಲ್ಲಿ. ಈ ತೀರ್ಪು ಜಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದಾದ ಬಗೆಗಿನ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಡಿಕ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಪುನರ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದೆ. ಮುಂದುವರಿದ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಪೀಠ ಜಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಪಾರ್ಟಿಗಳ ಮೂಲ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಆಗುವಂತಹ ಯಾವ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಹೊರಡಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂದಿದೆ.

ಡಿಕ್ರಿಯ ಜಾರಿ ಕೆಲ ವಿನಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿದರೆ ಇನ್ನುಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಗ ಬೇಕಾದದ್ದೆ, ಎಂದಿರುವ ಈ ತೀರ್ಪು 'ಡಿಕ್ರಿ ಪವಿತ್ರ, ಹಾಗಾಗಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿ ಕೇಳಿದರು ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಅದರ ಜಾರಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲಾಗದು', ಎಂದೂ ಹೇಳಿದೆ.

'ತಪ್ಪು ಡಿಕ್ರಿ' ಮತ್ತು 'ಶೂನ್ಯ ಡಿಕ್ರಿ' ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲ ಎಂದಿರುವ ಈ ತೀರ್ಪು ಅವುಗಳಿಗೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಮೂಲ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಡಿಕ್ರಿ ಹೊರಡಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೆ ಇರದಿರುವಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಡಿಕ್ರಿ ಶೂನ್ಯ (void) ಆಗುತ್ತದೆ. ತಪ್ಪು ಡಿಕ್ರಿ ಎಂದರೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹೊರಡಿಸಲಾದ ಡಿಕ್ರಿ. ಇಂತಹ ತಪ್ಪನ್ನು ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ ಡಿಕ್ರಿಯ ಜಾರಿಗೇನೂ ಬಾಧಕ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶೂನ್ಯ ಡಿಕ್ರಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸದೆ ಇದ್ದರೂ

▶▶ ೩

ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನದ ಮೇಲೆ ತ್ರಿವಳಿ ಸವಾರಿ : ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ವಿಮಾ ಷರತ್ತಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಲ್ಲ

ಇಬ್ಬರು ಸವಾರರ ಚಲನೆಗೆಂದು ರೂಪಿಸಿರುವ ದ್ವಿಚಕ್ರವಾಹನದ ಮೇಲೆ ಮೂವರು ಸವಾರರು ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದರೆ ಅದು ಮೋಟರ್ ವಾಹನ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕಲಂ ೧೨೮ರ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಆದರೂ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರದಿಂದಲೆ ವಿಮಾ ಷರತ್ತಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಆದಂತೆ ಅಲ್ಲ ಎಂದಿದೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ. ತ್ರಿವಳಿ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿ ಅಪಘಾತಕ್ಕೀಡಾದರೆ ಅದನ್ನು ಚಾಲಕನ ನಿರ್ಲಕ್ಷ ಎನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ತೀರ್ಪು ಸಾರಿದೆ.

ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣವೊಂದರ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿರುವ ಈ ತೀರ್ಪು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಬೆಳ್ಳಪ್ಪ ತಮ್ಮ ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನದ ಮೇಲೆ ತಾವು, ಹೆಂಡತಿ, ಮಗ ಇವರೊಂದಿಗೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕೆಎಸ್‌ಆರ್‌ಟಿಸಿ ಬಸ್ಸಿನಿಂದಾಗಿ ಅಪಘಾತವಾಯಿತು. ಅಪಘಾತದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ತಮಗೆ ಘಾಯಗಳಾದವು, ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಸವಾರರು ಬಲಿಯಾದರು, ಎಂದು ಆಪಾದಿಸಿ ಪರಿಹಾರ ಕೇಳಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ವಿಮಾ ಕಂಪನಿ ಮತ್ತು ಬಸ್ಸಿನ ಮಾಲೀಕರಂತೆ ಹೀಗೆ ಮೂವರು ಸವಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದೆ ಕಲಂ ೧೨೮ರ ಉಲ್ಲಂಘನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಕೇಳಲು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂದರು. ಈ ಪ್ರತಿವಾದವನ್ನು ಒಪ್ಪದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಬೆಳ್ಳಪ್ಪ ಅವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಧನ ಕೊಡಲು ಆದೇಶಿಸಿತು.

ಬಸ್ಸಿನ ಮಾಲೀಕರು ಅಪೀಲು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ ವಾದ ಪ್ರತಿವಾದಗಳ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಆಯಿತು.

ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಈ ವಿಷಯದ ಬಗೆಗಿನ ಸರ್ವೋಚ್ಚ

▶▶ ೩

'ಸಂಯುಕ್ತ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬರನ್ನೆ ಶಿಕ್ಷಿಸುವಂತಿಲ್ಲ'

ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ ಎಷ್ಟೆ ಬಲವತ್ತರವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಸಂಯುಕ್ತ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ಒಬ್ಬನೆ ಆಪಾದಿತನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲಾಗದು, ಎಂದಿದೆ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ.

ಆಪಾದಿತ ತಾನೆ ಅಪರಾಧ ಎಸಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ (confession) ಆಪಾದನೆಯ ಸಾಬೀತಿಗೆ ಒಂದು ವಿಧಾನ. ಆಪಾದಿತನೊಬ್ಬ ತಾನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸೇರಿ ಆಪಾದಿಸಲಾದ ಅಪರಾಧ ಎಸಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಅದು ಸಂಯುಕ್ತ (composite) ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮದ ಕಲಂ ೨೪ ಆಮಿಷ, ಬೆದರಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೊರಡಿಸಿದ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಅಸಂಗತ ಎಂದು ಸಾರಿದರೆ ಕಲಂ ೨೫ ಮತ್ತು ೨೬ ಪೋಲಿಸರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಅಥವಾ ಪೋಲಿಸ್ ಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಆಪಾದಿತ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತವೆ. ಈ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸದ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹ.

ಹಾಲಿ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೀಗಾಗಿತ್ತು. ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ಮಾಡಿ ಕೊಲೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅನುಮಾನದ ಮುಳ್ಳು ಮೃತನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತಿತರರ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿತ್ತು. ಹಲವು ಹಲ್ಲೆ ಕೋರರ ಪೈಕಿ ಇಬ್ಬರು ಹಲ್ಲೆ ಮಾಡಿ ಕೊಲೆ ಮಾಡಲು ಸಂಚು ನಡೆದಿತ್ತು ಎಂದು ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದರು. ಆ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಖುಲಾಸೆ ಆಗಿತ್ತು. ಹಾಗಿದ್ದೂ ಅದೆ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ ಹೇಳಿಕೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹಲ್ಲೆ ಕೋರನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಅಭಿಯೋಜನೆಯ ಪಕ್ಷ ಕೇಳಿತ್ತು. ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಈ ವಾದವನ್ನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ೧೯೫೨ರ ಪಲವಿಂದರ್ ಕೌರ್ ತೀರ್ಪಿನಂತೆ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ ಹೇಳಿಕೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ ಒಪ್ಪಲಾಗದಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಭಾಗವನ್ನೂ ಒಪ್ಪಲಾಗದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಭಿಯೋಜನೆಯ ವಾದವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿತು. ಹಾಗಿದ್ದೂ ಮೃತನ ಹೆಂಡತಿ ಅನಿತಾ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಹಲ್ಲೆ ಕೋರ ಸತೀಶ ಬೇರೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾದರು.

ಲಹರಿ ಕಮ್ಯುನಿಕ್ ಮತ್ತು ಲಹರಿ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲ ಲೇಖನ, ಬರಹಗಳು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಂಪಾದಕರ ಲಿಖಿತ ಅನುಮತಿಯ ವಿನಃ ಲೇಖನ, ಬರಹಗಳ ಪುನರ್‌ಮುದ್ರಣವು ಕೃತಿಸ್ವಾಮ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೯೫೭ರ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಗಮನಿಸಿ. -ಸಂ.

ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಈ ಪರಿ ಮಾತಾಡಬೇಕೇ?

ಸಂಪಾದಕೀಯ

'ಮಾತು ಬೆಳ್ಳಿ, ಮೌನ ಬಂಗಾರ' ಎಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾಣ್ಣುಡಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಜಾಣ್ನುಡಿಯೂ ಹೌದು. ಜಾಣ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಮಾತಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ತೀರ್ಪು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಾಣರಲ್ಲದವರು? ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಎಷ್ಟು ಮಾತಾಡಬೇಕು? ತಮ್ಮ ಸಂದೇಹ ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದು, ವಕೀಲರ ವಾದ ಅರ್ಥವಾಗದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದು, ಇಂತಹದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರು ಮಾತು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಆಡಬೇಕೇ? ತಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಎಂದರೆ ವಿವಾದಾಂಶ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾನೂನನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತೀರ್ಪು ಬರೆದರೆ ಸಾಲದೆ, ಮಾತಾಡಿ ವಿವಾದಾಂಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲದ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಜಗಜ್ಜಾಹೀರು ಮಾಡಬೇಕೇ? ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಧ್ಯಮದವರು ಹದ್ದಿನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನಾಯಿ ಕಿವಿಯಿಂದ ವಿವಾದಾತ್ಮಕ ವಿಷಯವೇನಾದರೂ ಸಿಗಬಹುದೆ ಎಂದು ಕಾಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರ ಬಾಯಿಗೆ ಆಹಾರ ಆಗುವಂತಹ ಮಾತು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಯಾಕಾದರೂ ಬರಬೇಕು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೆಲ್ಲ ಹೊಸವಲ್ಲ, ಹಳೆಯವೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವೂ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದೂ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೊಂದಿದೆ.

ಆಗಸ್ಟ್ ಕೊನೆಯ ವಾರದಲ್ಲಿ ಹರಿಯಾಣಾದ ಪಂಚಕುಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿಶೇಷ ಸಿಬಿಆಯ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯವೊಂದು ಅತ್ಯಾಚಾರ ಪ್ರಕರಣದ ಆರೋಪಿ ಗುರ್‌ಮಿತ್ ರಾಂ ರಹಿಂ ಸಿಂಘನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುವ ತೀರ್ಪು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಗಲಭೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮೊದಲ ಹಂತದ ಗಲಭೆಯಲ್ಲಿ ಮುವತ್ತೊಂದು ಜನ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದ ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿ ಹಾನಿ ಆಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ-ಎಂದರೆ ಗಲಭೆಯನ್ನು ಹತೋಟಿಗೆ ತರದೆ ಇರುವುದರಲ್ಲಿ-ಆಡಳಿತದ ಲೋಪ ಏನಾದರೂ ಇದೆಯೆ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಅಲ್ಲಿನ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ದ್ವಿ ಸದಸ್ಯ ಪೀಠವೊಂದು ವಿಶೇಷ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯದ ಕಾನೂನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಂವಿಧಾನದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಎಂದು ಪೀಠಕ್ಕೆ ಅರಿವಿದ್ದಿರಲೆ ಬೇಕು. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಪೀಠದ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು 'ಪ್ರಧಾನಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಿಜೆಪಿಗಲ್ಲ' ('PM is of India, Not BJP') ಎಂದರು ಎಂದು ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ವರದಿಸಿದವು. ಬಿತ್ತರಿಸಿದವು. ಇದಾದ ಕೆಲ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಇನ್ನೊಂದು ವರದಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಪೀಠದ ಸದಸ್ಯರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬರಾದ ನ್ಯಾ.ಸರೋನ್ 'ತಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥ ಬೇರೆ ಇತ್ತು. ತಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಆ ಸಂದರ್ಭದ ಹೊರಗಿಟ್ಟು ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ವರದಿ ಬಂದಿತು' ಎಂದು ವಿಚಾರಣೆಯ ವೇಳೆ ಹೇಳಿದರು ಎಂದು ಬಿತ್ತರವಾಯಿತು.

ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡಿ. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಅಂದು ಈ ಮಾತು ಆಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತೆ? ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಪ್ರಧಾನಿಯ ಹೆಸರು, ಹುದ್ದೆ, ಅವರ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಎಳೆದು ತರದೆಯೂ ತಮ್ಮ ತೀರ್ಪು ಬರೆಯ ಬಹುದಿತ್ತಲ್ಲವೆ?

ಜಾಣ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಲಾರ್ಡ್ ಕಿಲ್‌ಮ್ಯುರ್ ಕಿವಿ ಮಾತೊಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಆ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೆ - ಕಿಲ್‌ಮ್ಯುರ್ ನಿಯಮ - ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಯಮದ ಹಿಂದಿರುವ ವಿವೇಕವೆಂದರೆ "So long as a judge keeps silent his reputation for wisdom and impartiality remains unassailable". ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಮಾತಾಡಿದರೆ ಅವರ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಿ ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿಗೂ, ವಿವೇಕವಂತರೆಂಬ ಹೆಸರಿಗೂ ಧಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದೆ ಉತ್ತಮ ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಈ ನಿಯಮ.

ನ್ಯಾ|| ಜೆ.ಎಸ್. ವರ್ಮಾ ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿದ್ದಾಗ ಇಂಥ ಹಲವಾರು ಅಲಿಖಿತ ಆದರೆ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಪಾಲಿಸಲೆ ಬೇಕಾದ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಶಬ್ದ ರೂಪ ನೀಡಿ Restatement of values of Judicial Life ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆ ರಚಿಸಿದ್ದರು. ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಈ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿತ್ತು.

ಈ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯ ಪ್ರತಿ ನಿಯಮವನ್ನೂ ಪ್ರತಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ತಮ್ಮ ಸೇವಾವಧಿಯ ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬಹುದೆ?

ಪಾಟಿ ಸವಾಲು

ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಪರಿಹಾರ ಕೋರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ಪಕ್ಷಗಾರರಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವ ಲೇಖನ ಮಾಲೆ ಕೆಲ ತಿಂಗಳನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೆ ಕಂತಿದು. ಈ ಕಂತಿನ ವಿಷಯ 'ಪಾಟಿ ಸವಾಲು' ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಹಿತಿ. -ಸಂ.

ನಿಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧ ಪಕ್ಷದ ವಕೀಲರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ನಿಮ್ಮಿಂದ ಉತ್ತರ ಹೊರಡಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಹೇಳಿದ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳು ಅಥವಾ ಅಸಂಭವನೀಯ ಎಂದು ತೋರಿಸಲು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವೆ ಪಾಟಿ ಸವಾಲು. ಈಗ ಪಾಟಿ ಸವಾಲಿನ ಉದ್ದೇಶ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತಲ್ಲ? ಪಾಟಿ ಸವಾಲಿನ ಉದ್ದೇಶ ಗೊತ್ತಾದರೆ ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು ಸುಲಭ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಲೇಖನ ನಿಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ, ಪಾಟಿ ಸವಾಲನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸುವಂತೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ.

ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ adversarial system ಎಂದು ಕರೆಯುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಬ್ಬರು ಪಕ್ಷಗಾರರ ಪೈಕಿ ಯಾರದು ಸತ್ಯ, ಯಾರದು ಸುಳ್ಳು ಎಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯುಕ್ಕೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಆಯಾ ಪಕ್ಷಗಾರರ ಕೆಲಸ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವುದೆ ಪಾಟಿ ಸವಾಲು. ವಿರುದ್ಧ ಪಕ್ಷದವರು ಹೇಳಿರುವುದೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳು ಅಥವಾ ಅಸಂಬದ್ಧ ಅಥವಾ ಅಸಂಭವನೀಯ ಎಂದು ತೋರಿಸುವುದು ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ. ಇದನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸಾಕ್ಷಿಯ ಬಾಯಿ ಮಾತಿನ ಮತ್ತು ದಾಖಲಾತಿಯ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಎದುರು ಪಕ್ಷದವರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಪಕ್ಷಗಾರರು ಸಿದ್ಧರಿರಬೇಕು.

ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಕಾನೂನು

ಪಾಟಿ ಸವಾಲಿನ ಗುರಿ

ನೀವು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಪಾಟಿ ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಎದುರು ಪಕ್ಷದವರು ಈ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲೆ ತಿಳಿದಿರಿ :

- ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ ಸತ್ಯವೆ ಎಂದು ಪರಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ, ಸುಳ್ಳೆಂದು ಸಾಬೀತು ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ನೀವು ಎಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ನೀವು ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಲ್ಲ, ನೀವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ನಂಬಬಾರದು ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಗಾಗಿ ಇಂತಹ ಯಾವುದೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾದರೂ ಹೇಗೆ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಿಮ್ಮ ವಕೀಲರ ಬಳಿ ಮೊದಲೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಿ.

ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಪಾಟಿ ಸವಾಲು ಎದುರಿಸಲು ನೀವು ತಿಳಿದಿರಬೇಕಾದದ್ದು ಇಷ್ಟು :

- ನೀವು ಹೇಳಿದ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲ ನಿಮಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳಾದರೆ ಅದನ್ನು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿ, ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ತಪ್ಪು ಮಾಡಬೇಡಿ.
- ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವಾಗ ದಾಖಲೆ ನೋಡಿ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಡೆಯಿರಿ. ಅಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನೀವು ನಿಮ್ಮ ನೆನಪಿನಿಂದ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ. ಪಾಟಿ ಸವಾಲು ನಿಮ್ಮ ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿಯ ಪರಿಕ್ಷೆ ಅಲ್ಲ.
- ನೀವು ಕೊಟ್ಟ ಸತ್ಯವಾದ ಉತ್ತರದಿಂದ ಯಾರು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅಪರಾಧ ಪ್ರಕರಣ ಹೂಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಉದಾ: 'ನಾನು ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು' ಎಂಬುದು ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರ ಆಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಆ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕಷ್ಟೆ ಸೀಮಿತ. ಅದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಪ್ರಕರಣದ ಅಪಾಯವೂ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ.
- ಪ್ರಶ್ನೆ ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಕೇಳಿದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ ನೀವು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಬಹುದು. ಅಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನೀವು ಉತ್ತರಿಸಲು ಬದ್ಧರೊ ಅಲ್ಲವೊ ಎಂಬುದನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಅದೆ ರೀತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅವಮಾನಿಸುವ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹಗರಣಕ್ಕೆಳೆಯುವ ಅಥವಾ ಕಿರಿಕಿರಿ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಅಸಭ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರೆ ನೀವು ಅದನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು ಉತ್ತರಿಸುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು.

ಅಪರಾಧ ರಾಜೀಯವೊ ಅಲ್ಲವೊ (compoundable or non compoundable) ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಅಪರಾಧ ಘಟಿಸಿದ ದಿನದಂದು ಅದರ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಗಿತ್ತು ಎಂದು ನೋಡಬೇಕು, ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದಿನದಂದು ಅಲ್ಲ, ಎಂದಿದೆ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ.

ಅಪರಾಧ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆಯ ಕಲಂ ೩೨೪ ಅಪ್ರಚೋದಿತವಾಗಿ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಆಯುಧದಿಂದ ಹಲ್ಲೆ ನಡೆಸುವುದನ್ನು ಅಪರಾಧ ಎಂದು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಪರಾಧ ಮೊದಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ರಾಜೀಯ ಆಗಿತ್ತು. ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ಕಾಯ್ದೆ ೨೫, ೨೦೦೫ ರಂತೆ ಇದನ್ನು ರಾಜೀಯ ಅಲ್ಲದ ಅಪರಾಧವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿತು. ೧೯೯೮ರಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅಪರಾಧ ಘಟಿಸಿದ್ದನ್ನು ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ೨೦೦೫ರ ನಂತರ-ಎಂದರೆ ಹೊಸ ಕಾನೂನು ಬಂದ ನಂತರ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ರಾಜಿ ಸಾಧ್ಯವೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದಾಗ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಹೇಳಿದ್ದು: ಅಪರಾಧ ಘಟಿಸಿದ ದಿನದಂದು ಅದು ರಾಜೀಯ ಆಗಿತ್ತೊ ಇಲ್ಲವೊ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಅಲ್ಲ.

LAHARI COMMUNIQUE
Its Unique

Volume : 29
Issue : 6
September 2017

SC strikes down Talaq-e- biddat

By a majority of 3:2, a five judge bench of the Supreme Court, specially constituted to examine the validity of instant divorce amongst Musalmans, struck down the practice of talaq-e-biddat, more commonly known as triple talaq. 'Talaq' uttered three times in quick succession ended marriage for a Musalamans in India as also in many other Muslim countries till these countries banned the practice. The judges on the bench unanimously agreed that the practice violated fundamental right of women of the community as it irrevocably ended the marriage. The bench also agreed that the practice was against the basic tenets of Islam.

The petition filed by certain Shyara Bano , a victim of triple talaq was tagged with the petitions filed by four other women, Aafreen Rehman, Gulshan Parveen, Ishrat Jahan and Atiya Sabri. All these petitioners had sought to end the practice of triple talaq by a decree of the highest Court of the land apart from seeking their respective divorce via triple talaq void ab initio. At the hearing these petitioners also contended that 'such divorce which abruptly, unilaterally and irrevocably terminates the ties of matrimony, purported under Sec. 2 of the Muslim Personal Law (Shariat) Application Act, 1937 be declared unconstitutional'. The practice was also assailed on the ground that it was violative of the fundamental rights guaranteed to citizen in India, under Article 14, 15 and 21 of the Constitution. These petitioners further contended that the practice cannot be saved under the rights granted to religious denominations under Art. 25(1), 26(b) and 29 of the Constitution.

In February this year at a preliminary hearing of the petitions, the Court had agreed to set up a five judge bench to take re look at the validity of the practice after it was brought to Court's notice that there were many judicial rulings which upheld the practice in view of the Muslim Personal Law (Shariat) Application Act, 1937 including the one by Privy Council in *Rashid Ahmad*.

After a marathon hearing during the summer vacation, the verdict delivered on 22nd August was split one, with two judges forming minority opinion in favour of putting on hold for six months the practice of talaq-e-bidddat and directing the Govt to come out with a legislation governing marriage and divorce amongst Musalmans as undertaken by the Government at the hearing. The majority, constituted by three judges, however, favoured instant strike down without waiting for the Government to legislate on the subject. "In view of the different opinions recorded, by a majority of 3:2 the practice of 'talaq-e-biddat'-triple talaq is set aside", said the final order of the Court bearing signatures of all five judges of the bench.

▶▶3

News, articles and other writes up published in this News Magazine are the intellectual property of the News Magazine. Any form of reproduction thereof by any one without the written consent of the Editor would amount to violation of the provisions of the Copy Right Act, 1957. -Ed.

29th year of publication

'Public Policy' is larger interest of society

Without trying to provide an exhaustive definition to the phrase 'Public Policy', the apex Court recently said it means "...what is in larger interest of society involving questions of righteousness, good conscience and equality upholding law and not retrograde interpretation".

The Himachal Pradesh Financial Corporation under the Himachal Pradesh Public Moneys (Recovery of Debt) Act, withdrew a general suit for recovery of money without permission to file another suit under the special law. Subsequently another suit for recovery was filed under special enactment which provides for speedy remedy. The defendants contended before the Court that the withdrawal of the first suit amounted to abandonment of claim therefore, second suit was not maintainable. When the matter reached the High Court, the High Court relying on the judgment in

▶▶4

Gender not mitigating factor

The Supreme Court of India recently declined to recognise gender of woman as one of the mitigating factors to reduce sentence of a woman convict.

Certain Nirmala Devi was convicted with another person for various offences including the offence of attempt to murder. She was awarded with punishment of two years' imprisonment and fine of Rs.6,000/-. In her appeal to the High Court, the appellate Court confirmed the verdict of guilt but modified the sentence to fine of Rs.30,000/- simplicitor doing away with the sentence of jail term. In the appeal filed by the State, the question that fell for consideration of the apex Court was 'Whether the respondent being a lady and having three minor children will be extenuating reasons?'

In answer to the question, Court noticed that Indian Penal Code provides discretion to Indian Judges while awarding the sentence. But on that count the Court declined to lean in favour of the gender of the convict to set aside her substantive sentence. The phenomenon world over is not to treat women differently while sentencing "...in many countries of the world, gender is not a mitigating factor", observed the Court. Noticing the recent trends in the world of crime, the Court opined that women are competing men in crimes. "Women are competing men in the criminal world; they are emulating them in all the crimes; and even surpassing men at times" said the Court. For this reason Court declined to equate criminal justice with social justice. ".... concept of criminal justice is not necessarily synonymous with social justice", said the Court.

The Court however declined to lay down this as a general rule for it was brought to the notice of the Court the thoughts of Eugene Mc Laughlin who advocates a middle path. According to her `paper justice' would demand giving similar punishment for similar offences, however, when it comes doing `real justice', element of taking the consequence of penalty cannot be ignored. "...a child might suffer

▶▶4

Lahari Advocates' Forum

Tri Decennial Celebration

On the occasion of completion of 29 years of its meaningful existence, Lahari Advocates Forum (LAF) inaugurated tri decennial celebration by organizing a function on 18th August. J| Santosh Hegde, former judge of the Supreme Court and former Lokayukta inaugurated the function. V. N. Murthy, former President of LAF and Chairman, Tri-decennial Celebration Committee was the Chief Guest. Anu Chengappa, President, LAF presided over the function. The function was held in the Senate Hall of Central College.

A summary of the Lahari movement since its inception was read out so also a brief note on 'Lahari Samvada' and 'Lahari Communique'. A Power point presentation on the legends of the Karnataka Bar Yakshagana performance were special attractions of the gathering.

K. Suryanarayana Rao, former editor of Lahari Communique and his wife B K Shantha and G.S. Natarajan, former editor of Lahari Samvada were facilitated in the function.

LAF is planning to hold year long celebrations to mark its functioning for three decades amongst the fraternity of advocates, judges and law students.

Quotes

"Congratulations to all lawyers, activists, others who fought this govt's sinister designs to deny Indians their fundamental right to privacy."

Sitaram Yechuri, Communist leader

"The judgment doesn't say anything about the right of citizens to share biometric details for Aadhaar. The nine-judge held that it is a fundamental right. Any law passed cannot infringe upon the reasonable restrictions on your right to privacy. If the government says Aadhaar will be required for travel and purchases then in my view these are unreasonable restrictions… it is a setback to the government as they said right to privacy is not a 'wholly qualified' right."

Prashant Bhushan, Senior Advocate

"Privacy is a fundamental right. The freedom that was won in 1947 has been enriched and enlarged. Privacy is the core of personal liberty. Article 21 has acquired a new magnificence."

P Chidambaram, Senior Advocate & former minister

"Privacy Fundamental Right has far reaching implications for our democracy. Celebrate the defeat of forces that wish to intrude in our lives. Hope cheer leaders remember the govt aggressively opposed Privacy Right before Court."

Salman Khurshid, Senior Advocate & former minister.

All quotes are on Constitution bench's ruling on privacy as fundamental right.

"I would like to thank my country, my beloved motherland for having given me the opportunity to serve it. It allowed me to serve it at its highest judicial office. All of me is what my country allowed me to be. I served my country in the manner of discharging a debt. And I feel that it's difficult to ever discharge a debt to your country… something like you can never discharge your debt to your parents. Likewise I feel it's impossible to discharge the debt you owe to your country. All I can say is I worked with a clear conscience in response to the confidence reposed in me."

Kenya born Chief Justice J.S.Khehar while demitting office.

"This case in our opinion, has importance extending beyond the immediate problem. This case highlights two things, (1) the need to revisit the process of selection and appointment of judges to the constitutional Court, for that matter any member of the judiciary at all levels; and (2) the need to set up appropriate legal regime to deal within situations whether the conduct of a judge of a constitutional; Court requires corrective measures-other than impeachment-to be taken".

Constitution bench of the SC in re: Justice C.S.Karnan

Around the Courts

Appointment of Arbitrator by CJ or designated judge–Sec. 11 (6&8), Arbitration and Conciliation Act, 1996 – person specified in agreement – no other choice?

Whether the Chief Justice or designated judge of the High Court has to appoint the person specified in the agreement as the arbitrator or he can make a choice? Faced with this question, the apex Court held that though an arbitrator is specified in agreement for arbitration, if circumstances so warrant, Chief Justice or designated Judge is free to appoint an independent arbitrator, having due regard to qualification, if any and other aspects as required under Sec. 11(8) of the Act.

Offence under Sec. 13(1) (e), Prevention of Corruption Act – amassing wealth disproportionate to known source of income – prosecution failing to prove charge – is accused required to offer explanation?

State of Madhya Pradesh having launched prosecution against one of its employees that he has amassed wealth disproportionate to his known source of income failed to prove the charge leading to acquittal of the accused. In the appeal, the State objected to acquittal saying that the accused did not offer explanation for his wealth. Dealing with this objection the apex Court held "A public servant facing such charge, cannot be comprehended to furnish any explanation in absence of proof of allegation of being in possession by himself or through someone else, pecuniary resources or property disproportionate to his known source of income.

Sec. 47, Civil Procedure Code – Ec. 36, Arbitration and Conciliation Act, 1996 - Arbitral award – execution – objection to execution of decree – at what stage?

Punjab State Civil Supplies Corp Ltd., engaged the services of a Mill to process paddy under an agreement. The agreement contained a clause to refer dispute to arbitrator. When a dispute arose between the Corporation and the Mill it was referred to an arbitrator. The Arbitrator passed an award in favour of the Corporation directing the Mill to compensate the Corporation for the loss suffered by it. The Mill filed appeal under Sec. 34 of the Act which was dismissed. The award attained finality.

The Corporation initiated execution proceedings under Sec. 36 of the Act. The Mill entered appearance and filed application under Sec. 47 of CPC and another application to summon statement of accounts. Considering the application under Sec. 47 of the Act, the executing Court dismissed the petition holding that the decree has been satisfied.

Corporation being aggrieved came in appeal upto Supreme Court. The Court noticed various provisions of law in both Arbitration and Conciliation Act and the CPC and observed that when the award attains finality it assumes the character of decree. Having said so, the Court went on to rule that it is well settled principle of law that the executing Court has to execute the decree as it is and it cannot go behind the decree. Nor can the executing Court hold any kind of factual enquiry which may have the effect of nullifying the decree itself. Court found fault with the executing Court holding enquiry that went behind the decree. Therefore, the order of the executing Court was set aside.

Gender...

1 ▶▶

more from mother's imprisonment than that of his father's" observed the Court. The Court also noticed few judgments of the apex Court taking woman's gender as a mitigating circumstance while fixing sentence. The Court therefore, said "….it would depend upon the facts of each case, whether it should be treated as a relevant consideration and no hard and fast rule can be laid down".

Some Thoughts on India at 70

Independent India, the world's largest functioning democracy completed 70 years. It is a time for celebration, introspection and rededication to the tasks ahead. This ancient land with its rich heritage and civilization has weathered many storms and emerged perhaps brighter and stronger. After centuries of foreign domination, India awoke to life and freedom to keep her tryst with destiny. Our greatest achievement of the 20th century was the integration of India into one indestructible Union and the adoption of the Constitution - a high watermark of consensus in our history. It reflects the best in our past, is responsive to the needs and aspirations of the present and is resilient to cope with the demands of the future. The Preamble encapsulates our legacies and goals. Among our many spectacular successes, the greatest has been our survival as one nation and a democracy. Never before and nowhere else has more than 1/6th of the human race lived together as one political entity under conditions of freedom. Yet the achievements do not match our potential.

Perspective

V. Sudhish Pai
vsudhishpai@gmail.com

We are a democratic republic- a constitutional democracy where constitutional principles control and direct the majority will and rule and there is obedience to institutional safeguards. Expounding the nature of Athenian democracy, Pericles remarked perceptively that fundamental to democracy is the obedience to 'those unwritten laws which it is an acknowledged shame to break.' An unfailing index to the maturity of a democracy is the degree of its respect for unwritten conventions. While the philosophy of a liberal democracy seems to have an assured foundation, the techniques of its practice have thrown up disturbing problems.

India is intended to be an indestructible Union with the units having no power of secession. The constitutional document is formidable with an internal architecture of its own. The greatest need of the hour is to generate and sustain a sense of national identity. We must never forget that we are Indians first and all differences have to be resolved within the framework of one nation and one country. There is the prime need of maintaining the unity and integrity of India without which individual liberty and human dignity may not be of much avail. This can be achieved only if there is a spirit of brotherhood among various sections of the people. One of the great characteristics and accomplishments of India has been the absorption and blending of a variety of people. Tolerance and even more acceptance and absorption is the Indian creed. Nothing should be done to rupture or dilute this. But that is the responsibility of every section of society, it cannot be one sided. Tolerance, understanding and mutual respect have to characterise all our thoughts and actions. A society can live only by growing; intolerance of ideas brings about its decay and death. A general decline in values has afflicted individuals and institutions. We have to stem the rot. Disraeli said: Money is not the measure of a man, but it is often the means of finding out how small he is. We are painfully reminded of this profound truth. There is a mechanical pursuit for money and things material, man has lost himself, his mind and life in this mad race. This is not a good augury.

In the ultimate analysis India is really an oasis. With all their drawbacks and problems- the four pillars on which the polity rests- the legislature, the executive, the judiciary and the media are functional and discharge their responsibilities. There is debate and discussion in the legislature- laws are made, the Governments are pulled up and held accountable. The judiciary upholds the law and decides the rights and obligations between man and man and man and State. The executive obeys the law and the judgements and carries them into effect. The media plays its vigilant role and exposes misfeasance and nonfeasance. We are a rights based, open society. That we have sustained all this for seven decades is no mean achievement. A study stated that the average lifespan of a written Constitution is 19 years. Only a handful last longer than 50 years. We have been working ours for 67 years.

Every Constitution needs human agency for its effectuation, its efficacy depends upon the integrity and sensitivity of institutional mechanisms. This requires a spirit of constitutionalism, a conducive political climate and tradition and above all the entrenchment of all this in our minds and hearts. But we are always on the edge. Eternal vigilance is the price of liberty. Every citizen in a democracy is in a position of responsibility and what we get depends upon how we fulfil those responsibilities. We have to pay the country not only in taxes but in time and thought. There can be compromises of issues but not of principles and values. We need leadership and moral courage born of character. Creative dissatisfaction is the surest way to fulfilling our dreams and aspirations. ●

SC strikes down Talaq-e-biddat

During the hearing of the petitions the bench had made clear that it would only deliberate on the constitutional validity of the practice known a `triple talaq'. The 395 page judgment did not examine the validity of other forms of talaq nor the validity of the practice of polygamy amongst Musalmans in India.

The bench constituting majority judges held that though in *Rashid Ahmad*, the Privy Council upheld the practice of triple talaq, the judgment of the SC in *Shamim Ara* impliedly overruled *Rashid Ahmad*. The former judgment ruled that triple talaq is valid even if it is not for any reasonable cause. Shamim Ara in 2002 recognised Musalmans are governed by Quranic mandate in respect of divorce. This judgment made three ingredients must in terms of Quranic mandate for a valid talaq, namely, a) talaq must be for a reasonable cause, b) it must be preceded by attempts at reconciliation between the husband and the wife by two arbiters one from the wife's family and the other from the husband's, and c) talaq is effected only if the attempts fail. The present ruling held that *Shamim Ara* laid down correct law. Majority judges also held that in view of *Shamim Ara*, *Rashid Ahmad* no longer holds the field. "Given the fact that Triple Talaq is instant and irrevocable, it is obvious that any attempt at reconciliation between the husband and wife by two arbiters from their families, which is essential to save the marital tie, cannot ever take place", reasoned the Court to hold that triple talaq is against law and against religious practice.

Examining the practice of triple talaq on the touch stone of Article 14 of the Constitution, the majority judges ruled that the practice is clearly arbitrary and the marital tie is broken at the whim and fancy of by a Musalman man without any attempt to save it. "...this form of talaq is manifestly arbitrary in the sense that the marital tie can be broken capriciously and whimsically by a Muslim man without any attempt at reconciliation so as to save it. This form of Talaq must, therefore, be held to be violative of the fundamental right contained under Article 14 of the Constitution of India", pronounced the Court.

The Act, 1937 passed by British Parliament recognizes that in the matters of personal law, Indian Musalmans are governed by Shariat practices. The bench therefore, ruled that this Act "is within the meaning of the expression 'laws in force' in Article 13(1) and must be struck down as being void to the extent that it recognises and enforced triple talaq". Thus, the bench struck down Sec. 2 of the Act to the extent it recognized triple talaq.

'Public Policy'...

Sarguja Transport Service case of the year 1987 held that the first suit having been withdrawn unconditionally for inexplicable reasons, and without any liberty granted under Order 23 Rule 1 of the Code of Civil Procedure for initiating appropriate legal proceedings subsequently, it amounted to abandonment of the claim on the part of Financial Corporation. In this background the matter came to the top Court.

The apex Court firstly noticed that the question whether there has been abandonment of the claim by withdrawal of the Suit is a mixed question of law and fact a held by the same Court in Ramesh Chandra Sankla's case in 2008. It further noticed that in order to ascertain whether there was abandonment of claim or intention to pursue any other remedy "the language of the order for withdrawal will not always be determinative". Relying upon the dicta in Sarva Shramik Sanghatana of the year 2008, the Court held, "The bar under Order 23, Rule 1 would apply only to a fresh suit and not proceedings under the Act", meaning thereby that if any proceeding other than a suit was subsequently instituted, the bar under the law would not apply. Thus, the apex Court declined to subscribe to the view that unconditional withdrawal of the suit posed bar to subsequent proceedings for recovery of money under the special enactment.

It was nextly argued before the Court that allowing the plaintiff to initiate any other proceeding for recovery of money after having abandoned the first claim would go against `public policy'. This argument was countered by citing the judgment in P.Rathinam's case of the year 1994 wherein it was observed, "The concept of public policy is, however, illusive, varying and uncertain. It has also been described as `untrustworthy guide', `unruly horse', etc.,..."

Trying to broadly define the phrase, the Court said "...it will mean what is in the larger interest of the society involving question of righteousness...... It cannot be invoked to facilitate a loanee to avoid legal obligation for repayment of a loan."With these observations the apex Court refused to endorse the view of the High Court on the matter and said that initiation of proceedings under the special enactment is not barred by unconditional withdrawal of the previous suit.

Retired

- J| Ashok B Hinchigeri retired as a Judge of High Court of Karnataka on 23-08-2017.
- J| J.S. Khehar, retired as the Chief Justice of India on 27-08-2017.

It is noteworthy that of late Bengaluru City Civil and Sessions Court campus has been aesthetically and infrastructurally spruced up by installing CC TV, rain water harvesting, regulating vehicle parking installation of new lifts, Neon sign boards, asphalting internal roads, maintenance of hygienic toilets (outsourced), water purifies and waste bins in each floor, exclusive space for notaries and oath commissioners. Compound walls and designed gates have also been erected to safe guard the campus. Apart from clearing hawkers/vendors from the footpath security mechanism has also been introduced. Continuous supervision over the staff leading to eradication of corruption, arranging for swift supply of certified copies and availability of evidence online are some of the welcome features. Lahari Advocates Forum applauds Mr. K.M. Radakrishna, Registrar, City Civil Court, for his contribution in the matter.

Well wisher of the month R.Rajagopalan, Advocate, Bengaluru

U'Khand HC asks Bar Council to regulate fee

To regulate fee paid to lawyers by litigant, the Uttarakhand High Court has asked the State Br Council to formulate guidelines for total transparency. The court wants the fee to be paid via cheque, draft or online transactions. It has asked lawyers to issue receipts to litigants so that accountability can be fixed if the lawyer does not represent the client properly before the court.

The development assumes significance in the wake of protests by lawyers for the recent amendments suggested by the Law Commission of India in the Advocates Act. The amendments stated that lawyers guilty of professional misconduct misleading their clients or giving wrong advice knowing they are making an error, or including in other forms of professional wrongdoing should be fined heavily and be made to compensate the litigant.

Lawyers would also be liable to pay compensation to litigant if they abstain from work even if the client has not paid the advocate.

The order was passed by Uttarakhand High Court while hearing a plea wherein two counsels appeared for the petitioner in the same case. The lawyer hired earlier alleged that since the petitioner had not paid him, he couldn't appear on his behalf anymore.

Justice V.K.Bist intervened and said "some method needs to be developed so that poor litigants should not be harassed/ cheated. Though advocates cannot be compelled to take a particular amount of fee, before accepting the brief, they must tell the litigants in clear terms about the fee."

It was also submitted before the court that lawyers often fleece litigants by charging exorbitant fee, sometimes in the name of expenses.

New CJI appointed

Justice Dipak Misra has been appointed as the next Chief justice of India. He replaces Justice J.S. Khehar who demitted the office on completion of 65 years. Justice Misra has tenure of about 26 months.

Lahari Advocates Forum Tri-decennial Fund

In view of the tri-decennial celebrations of Lahari Advocates Forum, a Tri-Decennial Fund has been established for the purpose of a series of programmes to be conducted during the year to mark the tri-decennial celebrations. Liberal contributions are sought from members of the legal fraternity towards the Tri-Decennial Fund.

For Lahari Legal Service & subscription contact:

K.Suryanarayan Rao-9845529448
Anu Chengappa-9980047780
C.M Kemepegowda-9844180988

GSV Memorial Lecture

On 5th August 2017 Justice (Retd) Dr.Shivraj V Patil delivered GS Vishveshwara Memorial Lecture at Gokhale Institute of Public Affairs, Bengaluru. Subject of the lecture was Human Values in Administration of Justice.

Obituary

We regret to inform the sad demise

- On 31-07-2017 M. Shantha, Advocate & Notary, passed away at Bengaluru.
- On 01-08-2017 K. Giridhar, (52) Advocate, passed away at Bengaluru.
- On 21-08-2017 M.V. Sathish Kumar, (34) Advocate, died in a road accident on the way to Malur.

Printed & Published by : Lahari Advocates Forum, Bangalore
Printed at : Vee Kay Printers & Publishers, # 396, Ooliga Complex, Sampige Road, Malleshwaram, Bangalore-560 003.
Published at : # 8/340, Prabhat Complex, K.G. Road, Bangalore-560 009
Editor : Aravind. M. Neglur. aravindneglur@gmail.com **RNI No. KARBIL 2010/64911**

ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ದಾಖಲೆ...

ಪೀಠವೊಂದು ಕಲಂ ೬೫ ಬಿ ಪ್ರಕಾರದ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗಲೂ ದ್ವಿತೀಯಕ ಸಾಕ್ಷ್ಯ (secondary evidence)ಆಗಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು ಎಂದಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ೨೦೧೪ರ ಅನ್ವರ್ ಪ್ರಕರಣದ ತೀರ್ಪಿನಂತೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತ್ರಿ ಸದಸ್ಯಪೀಠ ರದ್ದುಪಡಿಸಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ದಾಖಲೆಗಳು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೀತಿಯ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಇಲ್ಲದೆ ಈ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿತು.

ಈ ರೀತಿ ಕಾನೂನಿನ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದ್ದೂ ಹಾಲಿ ಪೀಠ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಇಲ್ಲದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೇರೆ ದಾರಿ ಹುಡುಕಿತು. ೨೦೦೩ರ *ವೆಂಕಟಾಚಲ ಗೌಂಡರ್* ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಸಾಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದಾದ ಎರಡು ರೀತಿಯ ತಕರಾರುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿತು. ಒಂದು, ಸಾಕ್ಷ್ಯವೆ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹ (admissible) ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದು. ಎರಡನೆಯದು, ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಒದಗಿಸುವ ರೀತಿ (mode of proof) ಕಾನೂನಿನಂತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು. ಮೊದಲನೆಯ ತಕರಾರು ಮೂಲಭೂತವಾದದ್ದು. ಇಂತಹ ತಕರಾರನ್ನು ವಿಚಾರಣಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಎತ್ತದಿದ್ದರೂ ಅಪೀಲಿನಲ್ಲಿ ಎತ್ತಬಹುದು. ಎರಡನೆಯ ರೀತಿಯ ತಕರಾರು ಕೇವಲ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಹಾಗಾಗಿ ಕೆಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ತಕರಾರು ಹೂಡದಿದ್ದರೆ ಪಕ್ಷಗಾರ ತನ್ನ ತಕರಾರು ಹೂಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಂದು ಅರ್ಥ.

ಈ ಮೇಲಿನ *ವೆಂಕಟಾಚಲ ಗೌಂಡರ್* ತೀರ್ಪು ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ಹಾಲಿ ಪೀಠ ಈ ತೀರ್ಪಿನಂತೆ ಮುಂದುವರಿಯಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿತು. ಹಾಲಿ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಆಪಾದಿತರು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ನಿಶಾನೆಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು ತಕರಾರು ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷೆಯಾದ ನಂತರ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅಪೀಲು ಹೂಡಿದಾಗಲೂ ಈ ದಾಖಲೆಗಳಿಗೆ ತಕರಾರು ತೆಗೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷೆ ಖಾಯಂ ಆದಾಗ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಅಪೀಲು ಹಾಕಿ ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ತಕರಾರು ತೆಗೆದಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ತಕರಾರನ್ನು ಈ ತೀರ್ಪು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಿತು.

ಲೈಂಗಿಕ ಅಪರಾಧಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ (POSCO)ಯ ಸಂತ್ರಸ್ತರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಾಗ ಲೈಂಗಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾದ ಬಾಲಕ/ಬಾಲಕಿಯ ದೈಹಿಕ ವಯಸ್ಸು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಮಾನಸಿಕ ವಯಸ್ಸನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನಿರಾಕರಿಸಿದೆ. ಮಾನಸಿಕ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಾಲಕ/ಬಾಲಕಿ ಆಗಿರುವವರನ್ನೂ ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಸಂಸತ್ತಿನ ಉದ್ದೇಶ ಆಗಿದ್ದರೆ ಸಂಸತ್ತು ಅದನ್ನು ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದಿದೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ದ್ವಿ ಸದಸ್ಯ ಪೀಠ.

೩೮ ವರ್ಷದ ಸ್ತ್ರೀಯೊಬ್ಬರು ಸೆರೆಬ್ರಲ್ ಪಾಲ್ಸಿ ರೋಗದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರದ ಅಪರಾಧ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಆಪಾದಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಮಗಳು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ೩೮ ವರ್ಷದವಳಾದರೂ ಬುದ್ಧಿ ಬಲಿತಿರಲಿಲ್ಲ, ಅವಳ ಮಾನಸಿಕ ವಯಸ್ಸು ೭-೮ ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಇರಬಹುದು, ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಪ್ರಕರಣದ ವಿಚಾರಣೆ ಪೊಸ್ಕೊ ಕಾಯ್ದೆಯಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದರು ಈ ಸಂತ್ರಸ್ತೆಯ ತಾಯಿ.

ಈ ವಾದವನ್ನು ಒಪ್ಪದ ನ್ಯಾಯಾಲಯ 'ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ' ಮತ್ತು 'ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿ' ಮಧ್ಯೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದೆ, ಎಂದಿದೆ ಈ ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ.

ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನದ ಮೇಲೆ ತ್ರಿವಳಿ ಸವಾರಿ...

ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿತು. ೧೯೯೬ರ ಬಿ.ವಿ.ನಾಗರಾಜ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ 'ಆರು ಜನ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವ ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಬ್ಬರೊ ಇಬ್ಬರೊ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವಾಗ ಅಪಘಾತ ಆದರೆ ಇವರಿಂದಾಗಿಯೆ ಅಪಘಾತ ಆಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಮಾ ಕಂಪನಿಯ ಬದಲಿಗೆ ವಾಹನದ ಮಾಲೀಕ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುವುದು' ಎಂಬರ್ಥದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿತು. ಈ ತೀರ್ಪು ಸಾರಿದ್ದನ್ನು ಮುಂದಿನ ೨೦೧೬ರ ಲಖಮಿಚಂದ್ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದನ್ನೂ ಮತ್ತು ೨೦೧೦ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ದ್ವಿ ಸದಸ್ಯ ಪೀಠ *ಅಂಜನಪ್ಪ* ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೂ ಹಾಲಿ ಪೀಠ ಗಮನಿಸಿತು. ಹಾಲಿ ಪೀಠ ಈ ತೀರ್ಪುಗಳು ವಿಧಿಸಿದ್ದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿತು. ಅದರಂತೆ ಈ ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣದ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಪೀಠ ಗಮನಿಸಿತು. ಇಬ್ಬರು ಪ್ರಯಾಣಿಸಲು ಇರುವ ವಾಹನದ ಮೇಲೆ ಮೂವರು ಕುಳಿತು ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೆ ಅಪಘಾತ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನಲು ಅಲ್ಲಿ ಏನೂ ಆಧಾರ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಪೀಠ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಮೂವರ ಸವಾರಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಲೆ ಚಾಲಕ ವಾಹನದ ಮೇಲಿನ ಹತೋಟಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅಥವಾ ಅದರಿಂದಾಗಿಯೆ ಚಾಲಕನಿಗೆ ವಾಹನದ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಎಂದೇನಾದರೂ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರವಿದ್ದರೆ ನಂತರ ಅಪಘಾತಕ್ಕೆ ದ್ವಿ ಚಕ್ರ ವಾಹನ ಚಾಲಕನ ಕೊಡುಗೆ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಅಂತಹ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರವೆ ಇರದಿದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆ ಉದ್ಭವಿಸದು ಎಂದಿತು. ತನ್ಮೂಲಕ ಈ ಅಪಘಾತಕ್ಕೆ ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನದ ಚಾಲಕ ಕಾರಣನೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿ ವಿಮಾ ಕಂಪನಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಬಾಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಿತು.

ಡಿಕ್ರಿಯ ಜಾರಿ...

ಅದೂ ಶೂನ್ಯವೆ ಎಂದಿದೆ ಈ ತೀರ್ಪು. ಮುಂದುವರಿದ ಈ ತೀರ್ಪು ತಪ್ಪು ಡಿಕ್ರಿಯನ್ನು ಶೂನ್ಯ ಡಿಕ್ರಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಬಾರದು ಎಂದೂ ಹೇಳಿದೆ.

ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಆಗಿದ್ದಿಷ್ಟು: ಬ್ರೆಕ್‌ವೆಲ್ ಆಟೊ ಮೊಟಿವ್ ಕಂಪೊನೆಂಟ್ಸ್ ಪ್ರೈ.ಲಿ. ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದಾವಾದಂತೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಕರ್ಪಗ ಆಟೊ ಪ್ರೊಡಕ್ಟ್ಸ್ ವಿರುದ್ಧ ಹಣ ವಸೂಲಾತಿ ಡಿಕ್ರಿ ಹೊರಡಿಸಿತು. ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ಮಾಲೀಕ ಸೆಲ್ವಂ ಅಳಗಪ್ಪ ಎಂದು ಡಿಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಜಾರಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸೆಲ್ವಂ ಅಳಗಪ್ಪ ಹಾಜರಾಗಿ ಕರ್ಪಗ ಆಟೊ ಪ್ರೊಡಕ್ಟ್ಸ್‌ನ ಮಾಲೀಕ ತಾನಲ್ಲ ಎಂದು ತಕರಾರು ಎತ್ತಿ ದಿವಾಣಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆಯ ಕಲಂ ೪೭ ರಂತೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಡಿಕ್ರಿ ಶೂನ್ಯ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲುಬಾರದು ಎಂದರು.

ಈ ವಿಷಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಪೀಠ ಗಮನಿಸಿದಂತೆ ಕಲಂ ೪೭ ರಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಡಿಕ್ರಿಯ ಜಾರಿ, ಜಾರಿಯ ಹೊಣೆಯಿಂದ ವಿಮೋಚನೆ(discharge) ಮತ್ತು ಕ್ಲೇಮಿನ ಸಮಾಧಾನ (satisfaction) ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವಾದಾಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಗೆಹರಿಸಬಹುದು. ಡಿಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ಮಾಲೀಕ ನಿಜವಾದ ಮಾಲೀಕ ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಲಂ ೪೭ ರಡಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವುದೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದಿತು ನ್ಯಾಯಾಲಯ. ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಸೆಲ್ವಂ ಅಳಗಪ್ಪ ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ಮಾಲೀಕ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಹುದು, ಜಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಲ ಎಂದೂ ಸಾರಿತು. ಹೀಗೆ ಸಾರಿ ಜಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಡಿಕ್ರಿಯನ್ನು ಅದಿದ್ದಂತೆ ಜಾರಿ ಮಾಡಲು ಸೂಚಿಸಿತು.

ತಪ್ಪು ಪಾರ್ಟಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ದಾವಾ – ದಾವಾದ ಡಿಕ್ರಿ–ತಪ್ಪು ಪಾರ್ಟಿಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಡಿಕ್ರಿ ರದ್ದತಿ–ಸಾಧ್ಯವೆ? ಕಲಂ ೯೯, ಕಲಂ ೧೪೧, ದಿವಾಣಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ

ವಾದಿ ಹೂಡಿದ ದಾವಾ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳು ಹಾಜರಾಗಿ ಬೇರೆ ಕೆಲ ಪ್ರತಿರಕ್ಷಣೆ ಅಲ್ಲದೆ ತಪ್ಪು ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ದಾವಾ ಹೂಡಲಾಗಿದೆ. (misjoinder of parties) ಎಂಬ ವಾದ ಮುಂದೊಡ್ಡಿದರು. ಈ ವಾದ ತಿರಸ್ಕೃತಗೊಂಡು ದಾವಾ ಡಿಕ್ರಿ ಆಯಿತು. ಅಪೀಲಿನಲ್ಲಿ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವಾದವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು ವಿಚಾರಣಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪು ಮತ್ತು ಡಿಕ್ರಿಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಿತು.

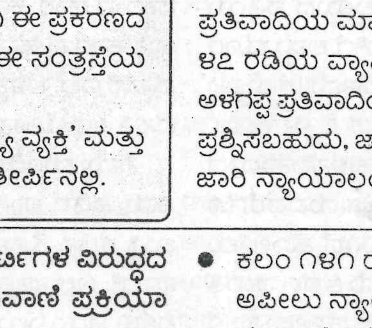

ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದರೆ 'ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ವಾದಿ ತಪ್ಪು ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ದಾವಾ ಹೂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಡಿಕ್ರಿಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಬಹುದೆ?'

ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ :

- ದಿವಾಣಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯ ಸಂಹಿತೆಯಂತೆ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ದಾವಾ ವಜಾ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ.
- ಕಲಂ ೯೯ ರಂತೆ ಡಿಕ್ರಿಯ ಅವಗುಣ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕಾರಣಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ತಪ್ಪುಗಳಿಗಾಗಿ ಡಿಕ್ರಿಯನ್ನು ರದ್ದು ಪಡಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.
- ಕಲಂ ೧೪೧ ರಂತೆ ವಿಚಾರಣಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ನಿಯಮಗಳೆಲ್ಲ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯ.

ಈ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಅಪೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪನ್ನು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ರದ್ದುಪಡಿಸಿತು.

ಕಲಂ ೨೭–ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು ಮತ್ತು ತಾಯ್ತಂದೆಯರ ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾಯ್ದೆ–ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಏನು? ಅದಕ್ಕಿದೆಯೆ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ?

ಹಿರಿಯ ನಾಗರೀಕರು ಮತ್ತು ತಾಯ್ತಂದೆಯರ ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾಯ್ದೆ (Maintenance and Welfare of Parents and Senior Citizen Act, 2007)ಯ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ಅನುಬಂಧಗಳು ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಯಾವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕಲಂ ೨೭ ಇದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಷ್ಟ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

"ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ಅನುಬಂಧಗಳು ಅನ್ವಯಿಸುವ ಯಾವುದೆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಈ ಬಗ್ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಅಥವಾ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಯಾವುದೆ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ನಿರ್ಬಂಧಕಾಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ".

ಝೆಡ್ ಪಾಯಿಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಾಣ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ

ಝೆಡ್ ಪಾಯಿಂಟ್ ಒಂದು ರುದ್ರ ರಮಣೀಯ ಸ್ಥಳ. ಒಂದಿಷ್ಟು ಕಾಡು ದಾರಿ ಒಂದಷ್ಟು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಚಾರಣ ಮಾಡಿ ತಲುಪಬಹುದಾದ ಸ್ಥಳವದು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬೆಟ್ಟದ ನೆತ್ತಿ ಮೇಲೆ ನಿಂತರೆ ಮೇಲೆ ಅಥವ ನಿಮ್ಮ ಸುತ್ತಲೂ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶ, ಕೆಳಗೆ ಭೂಮಿ. ಅವೆರಡರ ಮಧ್ಯದ ಕೊಂಡಿಯಂತೆ ನೀವು. ಸುತ್ತ ಎತ್ತ ನೋಡಿದರತ್ತ ಹಸಿರಿನ ವಿವಿಧ ಛಾಯೆಯ ವನರಾಶಿ. ಇಷ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನೀವು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಮಳೆಗಾಲ, ಚಳಿಗಾಲದ ಮಧ್ಯದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೋದರಂತೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೂ ಮಂಜು ಮುಸುಕಿರುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಜಿಟಿ ಜಿಟಿ ಮಳೆ ಹನಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಮಂಜಿನ ತೆರೆ ಸರಿಯದೆ ದೂರದ ದೃಶ್ಯಗಳೇನೂ ಕಾಣವು. ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ನೀವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅದು ತಕ್ಕ ಜಾಗ. ಜಗತ್ತಿನ ಗೌಜು-ಗದ್ದಲ ಅಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸದು.

ಅಲ್ಲಿ ಆವರಿಸಿರುವ ನೀರವ ಮೌನವನ್ನು ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಕಲರವ ಕಲಕುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ನೀವು ಮಾತಾಡಲೂ ಅದು ತಕ್ಕ ಜಾಗ. ನಿರ್ವಾಣ ಸಾಧಿಸಲು-ಅದು ಕೇವಲ ಗಂಟೆಗಳದಾಗಿರಲೇಕೆ- ಅದು ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳ. ಹಾಗನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಝೆಡ್ ಪಾಯಿಂಟನಲ್ಲಿ ನಿಂತರೆ ನಿರ್ವಾಣ ತಾನೆ ತಾನಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಝೆಡ್ ಪಾಯಿಂಟ್‌ನ ವರ್ಣನೆ ಕೇಳಿ ಅದು ದೂರದ ಹಿಮಾಲಯದ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆಲ್ಲೋ ಇರುವ ಜಾಗ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಝೆಡ್ ಪಾಯಿಂಟ್‌ಗೆ ಅಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲೆ ಇದೆಯದು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗಿರಿಧಾಮ, ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಗುಂಡಿಯಿಂದ ೫-೬ ಕಿ.ಮಿ ದೂರದಲ್ಲಿ. ಕೆಮ್ಮಣ್ಣುಗುಂಡಿಯಿಂದ ೩-೪ ಕಿ.ಮಿ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಫಾಲ್ಸ್ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಕಚ್ಚಾ ಜೀಪ್ ರಸ್ತೆ ಇದೆ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಂತರ ಕೆಸರು ಒಣಗುವವರೆಗೂ ಚಾರಣವೆ ಸುರಕ್ಷಿತ. ಶಾಂತಿ ಫಾಲ್ಸ್‌ನಿಂದ ೨-೩ ಕಿ.ಮಿ ಸಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗಲು ದಾರಿಯೆ ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ನೀವು ಝೆಡ್ ಪಾಯಿಂಟ್ ತಲುಪಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಶಾಂತಿ ಫಾಲ್ಸ್‌ನಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗುವ ಕಾಲುದಾರಿ ಕಡಿದಾಗಿದೆ. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಒಂದೆ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಸಾಗಬೇಕು. ಈ ಕಾಲು ದಾರಿ ಬೆಟ್ಟವೊಂದರ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಸುಮಾರಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಝೆಡ್ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವುದರಿಂದ ದಾರಿ ತಲುಪುವ ಸ್ಥಳವೆ ಝೆಡ್ ಪಾಯಿಂಟ್.

ಝೆಡ್ ಪಾಯಿಂಟ್‌ನಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುವ ದೃಶ್ಯ-ಮೋಡ ಕರುಣಿಸಿ ನಿಮಗೆ ಅನುಮತಿಸಿದರೆ-ಎಂದೂ ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಡುಗೆಂಪು ಸೂರ್ಯ ಬಾನಂಚಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಬಣ್ಣದ ವಿವಿಧ ಚಿತ್ತಾರ ರಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಬದಲಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಈಗ ಕಂಡ ದೃಶ್ಯ ಇನ್ನೊಂದು ಅರೆ ನಿಮಿಷದ ನಂತರ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ಮೈಮರೆತು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತು ಬಿಡಬೇಡಿ. ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದ ಕೊನೆ ಫೋಟೊ ಕ್ಲಿಕ್ಕಿಸಿದ ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಿ. ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗಿದ ನಂತರ ಚಳಿ ಮತ್ತು ಕತ್ತಲೆಗಳೆರಡೂ ಪೈಪೋಟಿಯ ಮೇಲೆ ನುಗ್ಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ, ದಾರಿ ಕಡಿದಾಗಿದೆ, ಕಾಣದೆ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ತಪ್ಪಾಗಿಟ್ಟರೂ.... ಕತ್ತಲಾವರಿಸುವ ಮೊದಲು ಶಾಂತಿ ಫಾಲ್ಸ್ ತಲುಪಿದರೆ ಮುಂದೆ ಸುರಕ್ಷಿತ.

ಶಾಂತಿ ಫಾಲ್ಸ್‌ನ ಜಲಧಾರೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ದಣಿದ ಕಾಲು, ಬೆನ್ನು, ಭುಜ ಒಡ್ಡಿ. ತಣ್ಣಗೆ ಕೊರೆಯುವ ನೀರು ಧಬಧಬನೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ದಣಿವೆಲ್ಲ ಮಾಯ. ಆದರೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ, ನೀರು ಬೀಳುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಕೆಯಿದೆ. ಇಂಬಳಗಳಿವೆ, ಕಚ್ಚಿದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮೊದಲೆ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿರಿ.

ಗಮನಿಸಿ...

- ಬೆಂಗಳೂರಿಗರಿಗೆ ಬೀರೂರು, ಉತ್ತರದಿಂದ ಬರುವವರಿಗೆ ತರಿಕೆರೆ ಮೊದಲ ನಿಲ್ದಾಣ. ಇಬ್ಬರೂ ನಂತರ ಲಿಂಗದಹಳ್ಳಿ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು.
- ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನಿಂದ ಬರುವ ರಸ್ತೆ ಬಳ್ಳಾವರದ ನಂತರ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂಟಿ ಚಾರಣ ಸುರಕ್ಷಿತವಲ್ಲ, ವನ್ಯಮೃಗಗಳಿವೆ.
- ಹೆಬ್ಬೆ ಫಾಲ್ಸ್, ಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯ, ಭದ್ರಾ ರಕ್ಷಿತಾರಣ್ಯ (ಲಕ್ಕವಳ್ಳಿ ಮೂಲಕ), ಬಾಬಾಬುಡನ್‌ಗಿರಿ, ಮುಳ್ಳಯ್ಯನಗಿರಿ, ಸೀತಾಳಯ್ಯನ ಗಿರಿ ಹತ್ತಿರದ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳು.
- ಬಳ್ಳಾವರ ದಾಟಿದ ನಂತರ ತಿನ್ನಲೇನೂ ಸಿಗದು. ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲ ಗಮನವಿರಲಿ!
- ಕೆಮ್ಮಣ್ಣುಗುಂಡಿಯ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಅತಿ ವಿರಳ. ಈ ಸ್ವಚ್ಛ ಪರಿಸರ ಕಾಪಾಡಿ. ನೀವಷ್ಟೆ ಹೋಗಿ, ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಬಾಟಲ, ಗುಟ್ಕಾ, ಸಿಗರೇಟು ಬರದಿರಲಿ.
- ನೆನಪಿರಲಿ, ಇದು ಪ್ಲ್ಯಾಸ್ಟಿಕ್ ಮುಕ್ತ ಪ್ರದೇಶ.
- ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಉಡುಪುಗಳು, ಸುರಕ್ಷಿತ ಶೂಗಳು ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗಿರಲಿ.
- ಕಲ್ಹತ್ತಿ ಫಾಲ್ಸ್ ದಾಟಿದ ನಂತರ ನೀವು 'ಕವರೇಜ್ ಕ್ಷೇತ್ರ' ದಿಂದ ಹೊರಗಿರುತ್ತೀರಿ.

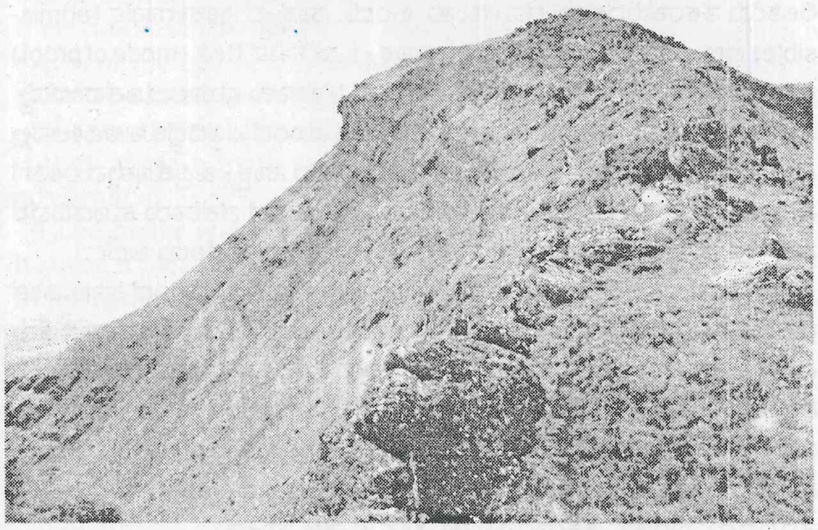

ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಕೆಮ್ಮಣ್ಣುಗುಂಡಿಗೋ, ಕೆಳಗಿನ ಕಲ್ಹತ್ತಿ ಫಾಲ್ಸಗೋ, ಇನ್ನೂ ಕೆಳಗಿನ ಬಳ್ಳಾವರ ಕೈ ಮರಕ್ಕೊ (Hand Post) ಬಂದು ನಿಮ್ಮ- ಆ ರಾತ್ರಿಯ- ಗೂಡು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಈ ದಸರಾ ರಜಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದು ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಈ ಪ್ರವಾಸವೂ ಒಂದು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರಲಿ. ಎರಡು ಹಗಲು, ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೂ, ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳ ವಿರಾಮದ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೂ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣುಗುಂಡಿ ಒದಗುತ್ತದೆ. ಖರ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ. ರಜದ ಮಜಾ ಸಿಗುವುದೂ ಗ್ಯಾರಂಟಿ.

ಕೆಮ್ಮಣ್ಣುಗುಂಡಿ ತಲುಪಲು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಬಾಬಾ ಬುಡನ್‌ಗಿರಿ ಮೂಲಕ ಭದ್ರಾ ಹುಲಿ ರಕ್ಷಿತಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವ ರಿಪೇರಿ ಕಂಡಿರದ ಟಾರ್ ರಸ್ತೆಯೊಂದಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಬೀರೂರು, ಲಿಂಗದಹಳ್ಳಿ, ಬಳ್ಳಾವರ ಕೈಮರದ ಮೂಲಕ ಸಾಗುವ ದಾರಿ. ಕೆಮ್ಮಣ್ಣುಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ ವಸತಿ ಗೃಹಗಳಿವೆ, ಉಪಹಾರ ಗೃಹವೂ ಇದೆ ಕಲ್ಹತ್ತಿ ಫಾಲ್ಸನಲ್ಲಿ ತಂಗಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ, ಆದರೆ ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲ. ಬಳ್ಳಾವರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಗೃಹ ವಸತಿ(Home Stay)ಗಳಿವೆ. ವಸತಿ ಊಟೋಪಚಾರ ಸೇರಿದ ಈ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯೇನೂ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ.

ನಿಮ್ಮ ಗುಂಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಿ ರಕ್ತವಿದ್ದರೆ, ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಲವಿದ್ದರೆ, ಬಳ್ಳಾವರದಿಂದಲೆ ನಿಮ್ಮ ನಡಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ. ಹೊರಡುವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಅತಿಥೇಯರಿಂದ ಚಪಾತಿ ಪಲ್ಯದ ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಮರೆಯದಿರಿ! ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೂರು ಕಿ.ಮಿ. ದೂರ ಕಲ್ಹತ್ತಿ ಫಾಲ್ಸ್. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಹೊರಡಿ. ಮುಂದಿನ ದಾರಿಯ ಕಿ.ಮಿ ಲೆಕ್ಕ ಮರೆತು ಬಿಡಿ. ನೀವು ನಡೆಯಲು ತಯಾರಿದ್ದೀರಿ, ದೂರ ಎಷ್ಟಿದ್ದರೇನಂತೆ?

ಚಾರಣಕ್ಕೆ ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳ ಮಧ್ಯೆ, ಕಾಡಿನ ನಡುವೆ, ಅನಾಮಧೇಯ ಝರಿಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತ ಸಾಗುವ ಕಾಲುದಾರಿಯೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗ ಸಿಮೆಂಟ್ ರಸ್ತೆಯನ್ನೆ ನೀವು ನೆಚ್ಚ ಬೇಕು. ಬಳ್ಳಾವರದಿಂದ ಹೊರಟು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳ ನಂತರ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣುಗುಂಡಿ, ನಂತರ ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ನಡಿಗೆಯ ನಂತರ ಝೆಡ್ ಪಾಯಿಂಟ್ ತಲುಪುತ್ತೀರಿ. ಅಲ್ಲಿಂದ ವಾಪಸ್ ಬರಲು ಇಷ್ಟು ಸಮಯ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿಯ ಚಾರಣಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಾಮ ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಜೊತೆಗಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾನೆ.

ಹಾಗಾದರೆ ಈ ರಜಕ್ಕೆ ಝೆಡ್ ಪಾಯಿಂಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೀರಲ್ಲ? ಶುಭ ಪ್ರಯಾಣ!

ತೆರೆದ ಅಂಚೆ

ಇವರಿಗೆ,

....

....

....

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಲಹರಿ ವಕೀಲರ ವೇದಿಕೆ, ನಂ. ೮/೩೪೦, ಪ್ರಭಾತ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್, ಕೆ.ಜಿ.ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೦೯

ಮುದ್ರಣ : ವೀ ಕೇ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ & ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್, ನಂ. ೩೯೬, ಊಳಿಗಾ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್, ಸಂಪಿಗೆ ರಸ್ತೆ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೦೩ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ : aravindneglur@gmail.com

KARBIL 01707 / 10 /1/2009-TC RNI No. KARBIL 2010/64911 ಸಂಪಾದಕರು : ಅರವಿಂದ ಎಂ. ನೆಗಳೂರ

4